

Skörd av potatis 2005

Preliminära uppgifter

Production of potatoes in 2005

Preliminary data

I korta drag

Skörden av matpotatis

Årets svenska skörd av matpotatis beräknas till 620 000 ton. Det är en minskning med ca 17 000 ton jämfört med 2004 och innebär att totalskörden åter visar en tendens till minskning efter fjolårets återhämtning. Minskningen beror på att den odlade arealen minskat.

Hektarskörden för riket beräknas till 27 930 kilo per hektar, vilket är strax över förra årets resultat. Högst hektarskörd redovisas för Hallands län, 33 560 kilo per hektar.

I år odlades matpotatis på 22 140 hektar. Det är en minskning med nästan 900 hektar eller ca 4 procent jämfört med föregående års definitiva statistik. Arealminskningen har främst skett i Västra Götalands, Skåne och Hallands län och innebär att arealen för riket endast marginellt överstiger 2003 års rekordlåga areal av matpotatis.

Till matpotatis räknas förutom vanlig matpotatis även industripotatis för tillverkning av t.ex. mos, chips, pommes frites och för leverans till skalerier. Även produktionen av färskpotatis ingår och 2005 odlades färskpotatis på drygt 16 procent av matpotatisarealen.

Arealen som inte kunde bärgas beräknas på riksnivå till 300 hektar.

Ingen obärgad areal för potatis för stärkelse

Potatis för stärkelse odlas främst i Skåne och Blekinge. Hektarskörden beräknas till 38 630 kg/ha och den totala skörden till 324 000 ton, en minskning med nästan 20 000 ton (6 procent) jämfört med förra årets skörd.

För potatis för stärkelse finns inga rapporterade obärgade arealer 2005, troligen främst beroende på att den gynnsamma väderleken under hösten gav gott om tid och goda förutsättningar för potatisupptagningen.

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

Gunnel Wahlstedt, SCB, tfn 019-17 62 45, gunnel.wahlstedt@scb.se
Olle Funcke, SCB, tfn 019-17 60 51, olle.funcke@scb.se

Statistiken har producerats av SCB på uppdrag av Jordbruksverket, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1404-5834 Serie JO – Jord- och skogsbruk, fiske. Utkom den 8 december 2005.
Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.
Utgivare av Statistiska meddelanden är Svante Öberg, SCB.

Innehåll

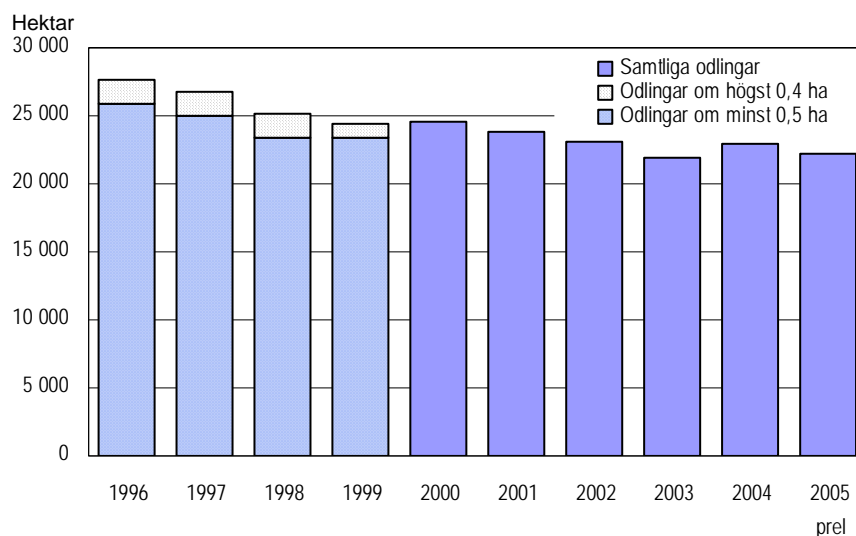
Statistiken med kommentarer	3
Arealer	3
Skörd av matpotatis	4
Skörd av potatis för stärkelse	5
Obärgade arealer	6
Tabeller	8
1. Matpotatis. Preliminära resultat 2005	8
2. Potatis för stärkelse. Preliminära resultat 2005	9
3. Potatis. Obärgad areal. Preliminära resultat 2005	10
Fakta om statistiken	11
Detta omfattar statistiken	11
Definitioner och förklaringar	11
Så görs statistiken	12
Statistikens tillförlitlighet	12
Bra att veta	13
Annan statistik	13
Elektronisk publicering	Fel! Bokmärket är inte definierat.
In English	15
Summary	15
List of tables	15
List of terms	16

Statistiken med kommentarer

Arealer

Den preliminära arealen matpotatis, vilken används för beräkning av totalskörda, uppgår år 2005 på riksnivå till 22 140 hektar. Det är en minskning med nästan 900 hektar eller ca 4 procent jämfört med föregående års definitiva statistik. Arealminskningen har främst skett i Västra Götalands, Skåne och Hallands län och innebär att arealen endast marginellt överstiger 2003 års rekordlåga areal av matpotatis. Diagram 1 visar att den totala arealen matpotatis i riket under den senaste tioårsperioden sjunkit trendmässigt. Från och med år 2000 ingår även odlingar mindre än 0,5 hektar i hektar- och totalskördeskattingarna.

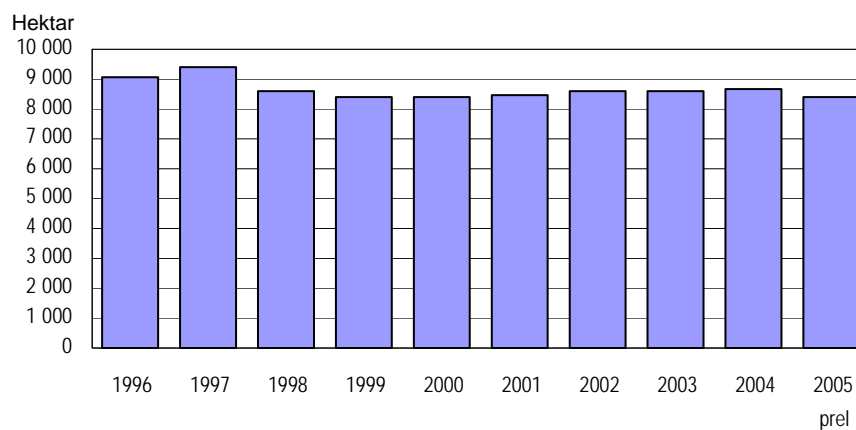
Diagram 1. Matpotatis. Arealer 1996-2005

Skörd från husbehovsodlingar, kolonilotter etc. ingår inte i föreliggande statistik.

Arealen stärkelsepotatis, 8 400 hektar, är i år ca 260 hektar eller 3 procent mindre än föregående år. Arealen potatis för stärkelse i riket sjönk något 1998 jämfört med tidigare år och har därefter varit relativt konstant, se diagram 2.

Diagram 2. Potatis för stärkelse. Arealer 1996-2005

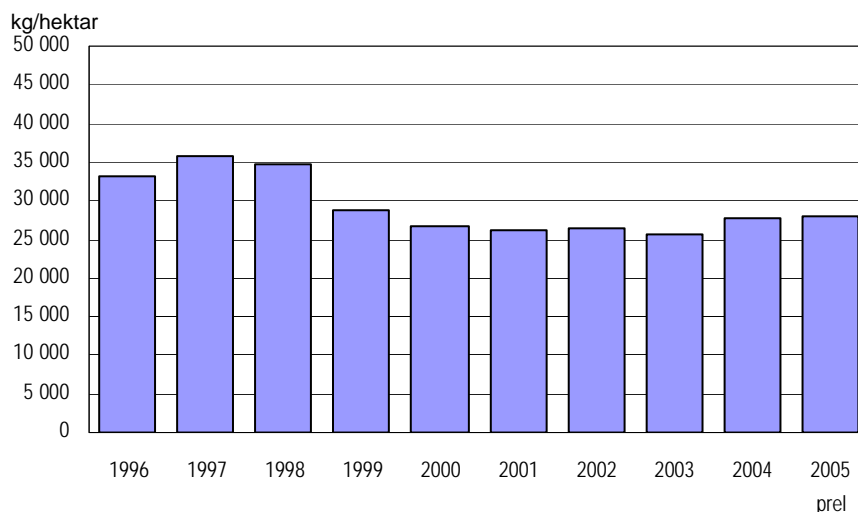

Skörd av matpotatis

Hektarskörden av matpotatis inklusive färskpotatis beräknas för år 2005 till 27 930 kilo per hektar, vilket är ca 310 kg/ha mer än föregående års definitiva hektarskörd. Till matpotatis räknas förutom färskpotatis och höst- och vinterpotatis för direkt konsumtion även potatis för tillverkning av mos, chips, pommes frites m.m. samt foderpotatis och utsädesodlingar av matpotatissorter.

Av diagram 3 framgår att hektarskörden för riket sjönk 1999 jämfört med tidigare år och att den därefter varit relativt konstant. Nedgången 1999 bedöms till stor del vara en effekt av att uppgiftsinsamling per post detta år ersatte de objektiva skördeuppskattningarna med provtagning i fält.

Diagram 3. Matpotatis. Hektarskördar 1996-2005

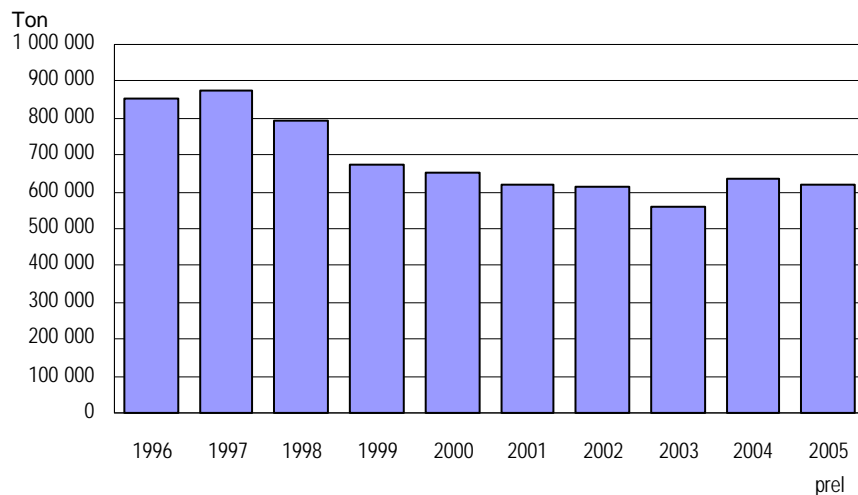
Hallands län redovisar den högsta hektarskörden på 33 560 kilo per hektar. I Skåne län, som har en förhållandevis stor färskpotatisodling, nås en hektarskörd om 31 580 kg/ha. Något högre hektarskörd än föregående år redovisas för Skåne och Jönköpings län. Hallands, Västerbottens och Norrbottens län uppvisar en ökning med ca 10 procent eller mera. I övriga län där hektarskördar redovisas är skörden mellan 2 och 11 procent lägre än föregående år.

Hektarskörden för färskpotatis beräknas även separat. På riksnivå uppgår den till 19 810 kilo per hektar, en ökning med ca 7 procent jämfört med föregående år. Odlingar med hög hektarskörd av färskpotatis har redovisats i större utsträckning jämfört med tidigare år. Drygt 16 procent av rikets matpotatisareal var färskpotatisodlingar. Uppgifter om färskpotatis insamlas för sorterna Early Puritan, Maria, Maris Bard, Minerva, Pentland Javelin, Premiere, Rapido, Rocket, Roscor, Solist och Swift. Brukaren har också möjlighet att ange skörd för ytterligare sorter som skördats som färskpotatis.

Totalskörden av matpotatis beräknas för riket till 620 000 ton (se tabell 1). Det är en minskning med ca 17 000 ton jämfört med 2004 års definitiva totalskörd och innebär att totalskörden åter visar en tendens till minskning efter fjolårets återhämtning. Fyra län dominerar matpotatisodlingen: Skåne, Västra Götalands, Hallands och Östergötlands län. Tillsammans står de för ca 77 procent av landets totala matpotatisskörd.

Utvecklingen av den totala matpotatisskörden visas i diagram 4. Det blev en minskning 1999 jämfört med tidigare år. Minskningen 1999 bedöms till stor del bero på metodbytet från objektiv skördeuppskattning till uppgiftsinsamling per post. Därefter har totalskörden varit relativt oförändrad.

Diagram 4. Matpotatis. Totalskördar 1996-2005

Skörd av potatis för stärkelse

Potatis för stärkelse odlas främst i Skåne och Blekinge. Hektarskörden beräknas till 38 630 kilo per hektar och den totala skörden till 324 000 ton, vilket är minskning med nästan 20 000 ton (6 procent) jämfört med förra årets höga skördenivå (se tabell 2). I beräkningarna av hektar- och totalskördar ingår även utsädesodlingar.

Av diagram 5 framgår att hektarskörden varit relativt konstant de senaste tio åren med undantag för 1998, då skörden översteg den genomsnittliga hektarskörden för övriga år. Utvecklingen av totalskördarna följer utvecklingen av hektarskördarna vilket framgår av diagram 6.

Diagram 5. Potatis för stärkelse. Hektarskördar 1996-2005

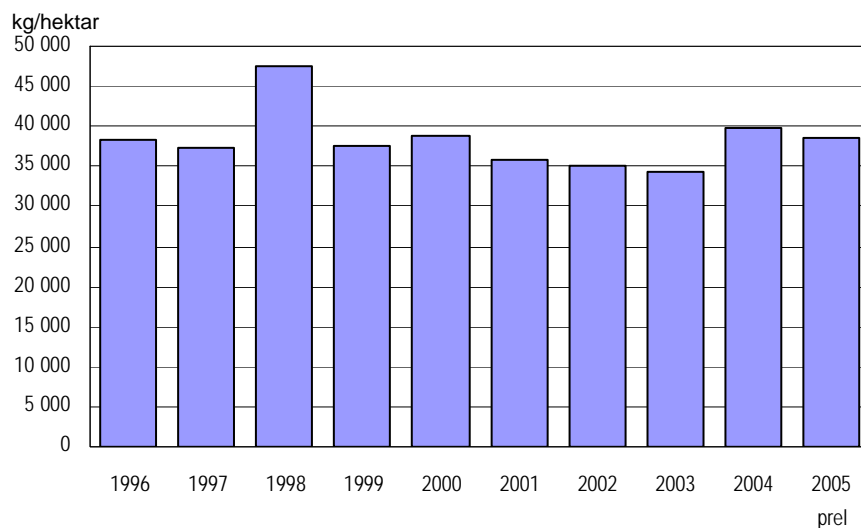
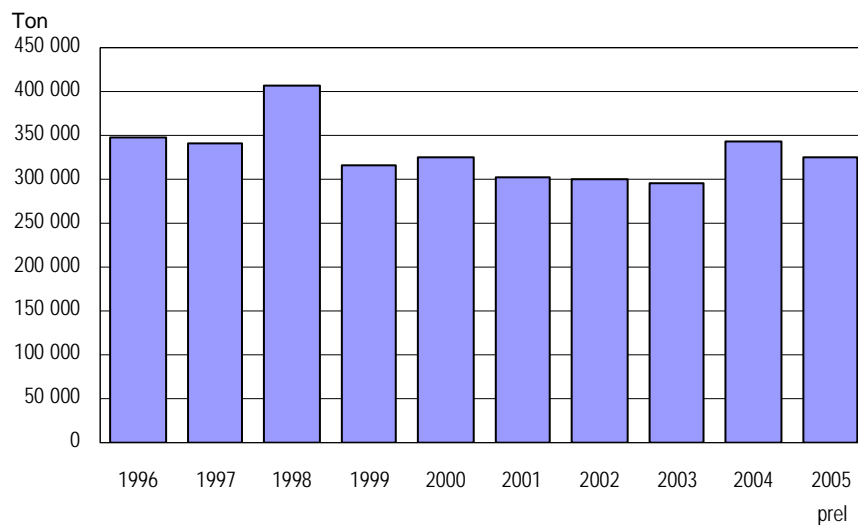

Diagram 6. Potatis för stärkelse. Totalskördar 1996-2005

Obärgade arealer

Obärgade arealer för matpotatis beräknas för landet som helhet till ca 300 hektar eller 1,4 procent, vilket är mindre än genomsnittet för de senaste fem åren (se tabell 3). Västra Götalands län har störst obärgad areal främst beroende på att regn i början av juni dränkte åkrarna och orsakade vattenskador.

För potatis för stärkelse finns inga rapporterade obärgade arealer 2005, troligen främst beroende på att den gynnsamma väderleken under hösten gav gott om tid och goda förutsättningar för potatisupptagningen.

Odlingsbetingelser 2005

Maj månads rikliga nederbörd kom delvis som snö. Månaden var övervägande något kyligare än normalt. Stora delar av juni bjöd på kyligt väder även med frost. Norra Sverige hade en kraftig snösmältning som tillsammans med regn gjorde att potatissättningen och uppkomst fördröjdes. Först blött och sedan torrt. Juli inleddes med varmt och torrt väder, från många håll rapporteras att odlingarna haft skördenedsättningar på grund av torkskador. Senare delen av sommaren blev dock svalare och angenämare ur grödsynpunkt. En fin sensommar och höst, dock med inslag av enstaka starka nattfroster, ledde till att skörden kunde bärgas under gynnsamma betingelser.

Skördens kvalitet

I undersökningen gjorde lantbrukarna en bedömning av skördens kvalitet. Storlekssorteringen bedöms vara något bättre jämfört med föregående år även om 20 procent av lantbrukarna ansåg att förekomsten av småpotatis var mer än normalt. Cirka 14 procent angav "Mindre än normal", 49 procent angav "Normal" medan 20 procent som sagt ansåg att förekomsten av småfallande var "Mer än normal". Övriga 17 procent angav "Vet ej".

Jämfört med föregående år har andelen brukare som uppgivit att skörden har mer kvalitetsfel än normalt ökat. Med kvalitetsfel avses förekomsten av rötskadade, grönfärgade, skorv, missformade, rostringar med flera kvalitetsfel. Här redovisade 12 procent att förekomsten av kvalitetsfel för matpotatisen var "Mindre än normal", 34 procent att förekomsten av potatis med kvalitetsfel var "Normal" medan 30 procent ansåg den vara "Mer än normal" för årets skörd. Övriga 24 procent angav "Vet ej". De kvalitetsfel som dominerade var grönfärgning, skorv, rötskador och missformade knölar.

Lantbrukarnas uppgifter tyder på att bortsorteringen kan vara något större än normalt för 2005. Den redovisade totalskördens är i så fall något högt skattad

eftersom beräkning av bortsorteringen ned till reducerad skörd i statistiken görs med hjälp av standardtal.

Kommentarer till tabellerna

Redovisning görs för län, produktionsområden och hela riket. I tabellerna redovisas antal jordbruksföretag som utgör underlag för beräkningarna, bärgad skörd per hektar, medelfel för hektarskörd, grödareal, total skörd samt medelfel för den totala skörden. Definitiva resultat för riket för de närmast föregående åren redovisas också som jämförelse.

För att undvika redovisning av alltför osäkra resultat krävs att redovisad hektarskörd för länet grundar sig på uppgifter från minst 20 jordbruksföretag. Vid färre antal företag ersätts skördeuppgiften i tabellen med två prickar (..). När inga observationer finns att redovisa markeras detta med ett streck (-).

Kommentar till diagrammen

Uppgiftsinsamling per post ersatte 1999 SCB:s objektiva skördeuppskattningar med provtagningar i fält. Bytet av metod gör att jämförelser med skörderesultat fram t.o.m. 1998 års måste göras med stor försiktighet. Detta beskrivs närmare i dokumentet "Beskrivning av statistiken". En länk till dokumentet finns i avsnittet "Elektronisk publicering".

Tabeller

1. Matpotatis. Preliminära resultat 2005**Hektarskörd, areal och totalskörd**

1. Table potatoes. Preliminary results 2005

Yield per hectare, crop area and total production

Område	Antal undersökta företag	Hektarskörd tot, kg/ha	Hektarskörd red, kg/ha ²⁾	Medelfel, procent	Areal, hektar ³⁾	Total skörd, ton ²⁾	Medelfel, procent
Län							
Stockholms	5	110
Uppsala	21	20 190	18 010	5,0	240	4 200	5,0
Södermanlands	6	110
Östergötlands	82	34 300	31 150	1,5	1 780	55 200	1,5
Jönköpings	20	25 990	23 570	10,9	300	7 100	10,9
Kronobergs	11	130
Kalmar	31	27 660	25 460	4,5	540	13 600	4,5
Gotlands	45	29 840	27 530	2,2	780	21 400	2,2
Blekinge	9	120
Skåne	340	33 720	31 580	1,3	7 220	228 100	1,3
Hallands	104	36 290	33 560	2,1	2 900	97 200	2,1
Västra Götalands	140	30 530	27 670	1,5	3 510	97 000	1,5
Värmlands	29	24 210	21 610	2,0	620	13 400	2,0
Örebro	37	31 330	27 960	2,6	790	22 100	2,6
Västmanlands	10	130
Dalarnas	40	24 710	21 590	2,2	850	18 300	2,2
Gävleborgs	27	16 530	14 500	7,0	350	5 100	7,0
Västernorrlands	17	240
Jämtlands	13	180
Västerbottens	32	19 630	15 640	4,0	520	8 100	4,0
Norrbottnens	34	18 630	14 740	2,6	700	10 300	2,6
Produktionsområden							
Götalands södra slättbygder	297	35 830	33 380	1,3	6 600	220 300	1,3
Götalands mellanbygder	206	30 980	28 940	1,9	4 380	126 900	1,9
Götalands norra slättbygder	193	32 770	29 740	0,8	4 660	138 500	0,8
Svealands slättbygder	88	27 280	24 460	2,5	1 640	40 000	2,5
Götalands skogsbygder	75	22 490	20 440	13,1	1 330	27 200	13,1
Mell Sveriges skogsbygder	50	24 060	21 270	2,2	920	19 500	2,2
Nedre Norrland	78	19 820	17 230	3,3	1 190	20 400	3,3
Övre Norrland	66	19 040	15 110	2,3	1 240	18 700	2,3
Hela Riket ⁴⁾							
2005	1 053	30 510	27 930	1,2	22 140	618 400	1,2
2004	1 076	30 200	27 610	0,8	23 010	635 300	0,8
2003	1 051	28 020	25 580	1,0	21 920	560 800	1,0
2002	1 106	28 990	26 470	0,8	23 140	612 500	0,8
2001	1 106	28 590	26 160	0,9	23 780	621 900	0,9
2000	1 080	29 230	26 720	1,1	24 490	654 400	1,1

1) Antal jordbruksföretag som ingår i beräkningarna. Där antalet understiger 20 utelämnas resultaten (...).

2) Reducerad för små (<35 mm), rötskadade eller grönfärgade knölar.

3) Preliminär areal enligt Jordbruksverkets datalager för arealbaserade stöd, DAWA. För län och produktionsområden saknas 48 respektive 195 hektar som inte kunnat fördelas efter regiontillhörighet.

4) För åren 2000-2004 redovisas de definitiva resultaten.

2. Potatis för stärkelse. Preliminära resultat 2005

Hektarskörd, areal och totalskörd

2. Potatoes for processing of starch. Preliminary results 2005
Yield per hectare, crop area and total production

Område	Antal undersökta företag ¹⁾	Hektarskörd, kg/ha	Hektarskörd red., kg/ha ²⁾	Medelfel, procent	Areal, hektar ³⁾	Total skörd, ton ²⁾	Medelfel, procent
Län							
Blekinge	44	37 980	37 830	2,0	2 300	86 800	2,0
Skåne	96	39 960	39 800	1,5	4 680	186 100	1,5
Övriga	28	34 610	34 470	4,6	980	33 900	4,6
Hela Riket⁴⁾							
2005	168	38 780	38 630	1,2	8 400	324 400	1,2
2004	175	39 880	39 720	1,1	8 660	343 800	1,1
2003	179	34 520	34 380	1,4	8 620	296 300	1,4
2002	171	35 190	35 050	1,4	8 590	301 100	1,4
2001	162	35 970	35 820	1,5	8 460	303 100	1,5
2000	139	38 860	38 700	1,5	8 410	325 700	1,5

1) Antal jordbruksföretag som ingår i beräkningarna. Där antalet understiger 20 utelämnas resultaten (...).

2) Reducerad för rötskadade knölar.

3) Preliminär areal enligt Jordbruksverkets datalager för arealbaserade stöd, DAWA. För län saknas 440 hektar som inte kunnat fördelas efter regiontillhörighet.

4) För åren 2000-2004 redovisas de definitiva resultaten.

3. Potatis. Obärgad areal. Preliminära resultat 2005

Hektar och procent av grödarealen

3. Potatoes. Area not harvested. Preliminary results 2005
Hectares and per cent of the cultivated area

Område	Matpotatis		Potatis för stärkelse	
	Obärgad areal		Obärgad areal	
	Hektar	Procent	Hektar	Procent
Län				
Stockholms	-	-
Uppsala	10	2,8
Södermanlands	-	-
Östergötlands	10	0,7	-	-
Jönköpings	0	0,7
Kronobergs
Kalmar	20	4,1
Gotlands	10	0,8	-	-
Blekinge	0	0,0
Skåne	40	0,5	0	0,0
Hallands	10	0,3
Västra Götalands	70	2,1
Värmlands	0	0,2
Örebro	0	0,4
Västmanlands	-	-
Dalarnas	10	1,0	-	-
Gävleborgs	10	3,4
Västernorrlands
Jämtlands
Västerbottens	10	1,8
Norrbottnens	40	5,0	-	-
Produktionsområden				
Götalands södra slättbygder	20	0,4
Götalands mellanbygder	40	0,8
Götalands norra slättbygder	50	1,0
Svealands slättbygder	10	0,7
Götalands skogsbygder	90	6,6
Mellersta Sveriges skogsbygder	30	3,0
Nedre Norrland	20	1,6
Övre Norrland	50	3,7
Hela Riket ¹⁾				
2005	310	1,4	0	0,0
2004	540	2,3	60	0,7
2003	330	1,5	20	0,3
2002	530	2,3	30	0,4
2001	620	2,6	310	3,6
2000	1 170	4,8	50	0,5

Där antalet företag i bearbetningen understiger 20 utelämnas resultaten (..).

1) För åren 2000-2004 redovisas de definitiva resultaten.

Fakta om statistiken

Sedan lång tid tillbaka har i Sverige varje år uppskattningar av skördar inom jordbruket redovisats. Skördeuppskattningar enligt den s.k. objektiva metoden infördes i början av 1960-talet, genomfördes av SCB och utformades då främst för skördeskadeskyddets behov av statistik som beräkningsunderlag. Därigenom uppfylldes i huvudsak även andra behov av skördestatistik. Det statliga skördeskadeskyddet upphörde efter 1987 års skörd då ansvaret övertogs av Lantbrukarnas riksförbund (LRF). När även detta skydd avvecklades 1995 åtog sig staten att ha ett övergripande ansvar för skördeskador av naturkatastrofkaraktär. Under andra hälften av 1990-talet förändrades undersökningsmetoderna och den s.k. objektiva metoden med provtagningar i fält används inte längre. För potatis baseras skördestatistiken fr.o.m. 1999 på uppgifter som insamlas via postenkät till jordbrukare.

Detta omfattar statistiken

Definitioner och förklaringar

Den **population**, som den preliminära skördestatistiken ska belysa, utgörs av jordbruksföretag med odling av matpotatis respektive potatis för stärkelse under 2005. Skördestatistiken baseras på urvalsundersökningar med jordbruksföretag som undersökningsenheter. Med **jordbruksföretag** avses en inom jordbruk, husdjursskötsel eller trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

Grödarealerna är hämtade från den preliminära statistiken om åkerarealens användning som grundar sig på uppgifter från Jordbruksverkets datalager för arealbaserade stöd, DAWA. Inför beräkningarna av totalskördar har de potatisarealer som vid redovisningen i juni redovisats under "Regiontillhörighet saknas", inte fördelats på region. Det gäller 48 hektar för matpotatis respektive 440 hektar för potatis för stärkelse som inte fördelats på län och 195 hektar för matpotatis som inte fördelats på produktionsområden. Dessa arealer ingår endast vid beräkning av totalskörden för riket.

Skörd av potatis redovisas dels för matpotatis och dels för potatis för stärkelse. Till **matpotatis** räknas förutom färskpotatis och höst- och vinterpotatis för direkt konsumtion även industripotatis för tillverkning av t.ex. mos, chips, pommes frites och för leverans till skallerier samt foderpotatis och utsädesodlingar av matpotatissorter. I **potatis för stärkelse** ingår även utsädesodlingar.

Den **totala hektarskörden** som är en bruttoskörd tas fram som kvoten mellan den skattade totalskörden (brutto) och den skattade arealen i redovisningsgruppen.

Den **reducerade hektarskörden** erhålls därefter genom att korrigera den totala hektarskörden för bortsortering och småfallande med hjälp av standardtal. Standardtalen baseras på uppgifter från 1987-1998 års objektiva skördeuppskattningar på produktionsområdesnivå och för riket. För matpotatis beräknades standardtalet för bortsortering av småfallande, gröna och rötskadade m.m. på riksnivå till 9,5 procent. För potatis för stärkelse, där endast rötskadade knölar bortsorteras, beräknades standardtalet till 0,4 procent. För färskpotatis görs ingen korrigering för bortsortering.

När hektarskördarna beräknas ingår eventuell obärgad areal och osatta vändtegar i skattningen. Stora obärgade arealer sänker den skattade hektarskörden. Ingen beräkning av hektarskörd för skördad areal görs.

Totalskörden (netto), som är den redovisade, beräknas sedan genom att den reducerade hektarskörden multipliceras med preliminära arealuppgifter.

Undersökningen om skörd av potatis ingår i Sveriges officiella statistik. Resultaten utnyttjas som underlag för myndigheter och näringsliv vid planering inom områdena jordbruk och miljö. Resultaten används också för rapportering till EU enligt bindande förordningar.

Så görs statistiken

Skördeskattningarna av potatis 2005 baseras på postenkät till ett urval av odlare. I de preliminära skördeskattningarna för år 2005 har uppgifter från 1 053 av 1 240 utvalda matpotatisodlare respektive uppgifter från 168 av 186 utvalda odlare av stärkelsepotatis ingått i beräkningarna.

Som urvalsram används DAWA avseende 2005. Registret innehåller gröduppgifter som lämnats av de lantbrukare som ansökt om stöd. Jordbrukare som ansöker om arealbaserade stöd ska redovisa hela åkerarealen uppdelad på grödor.

Urvalet för matpotatis är stratifierat efter skördeområde och gårdarnas odlingsareal, totalt 53 strata. Urvalet för potatis för stärkelse är stratifierat efter odlingsområde och gårdarnas odlingsareal, totalt 10 strata. Uttagning av odlare görs med hjälp av ett obundet slumpmässigt urval inom varje stratum. Bortfall hanteras med rak uppräknings inom strata.

Uppgiftsinsamlingen görs via postenkät. Postenkäten skickades ut i mitten av oktober. Efter en påminnelse har sedan telefonuppföljning gjorts bland dem som inte svarat.

För matpotatis insamlades uppgifter om:

- Skördad kvantitet av färskpotatis, främst sorterna Early Puritan, Maria, Maris Bard, Minerva, Pentland Javelin, Premiere, Rapido, Rocket, Roscor, Solist och Swift.
- Skördad kvantitet av matpotatis.
- Förekomst av småfallande och förekomst av rötskadade, gröna m.m. En bedömning skulle göras om förekomsten var ”mindre än normalt”, ”normal” eller ”mer än normalt”.
- Areal vändteg
- Obärgad areal av matpotatis.
- Areal med ekologisk odling.

För potatis för stärkelse insamlades uppgifter om:

- Skördad kvantitet av potatis för stärkelse.
- Förekomst av rötskadade. En bedömning skulle göras om förekomsten av rötskadade var ”mindre än normalt”, ”normal” eller ”mer än normalt”.
- Areal vändteg.
- Obärgad areal av potatis för stärkelse.

Med ledning av varje företags areal, som ingår i uppgiftsinsamlingen, framräknas företagets hektarskörd. Arealuppgifterna är i regel desamma som lantbrukaren redovisat i sin SAM-ansökan tidigare under året. På basis av den skattade hektarskörden per redovisningsområde och aktuell grödareal beräknas total skörd. Vid den preliminära skattningen av totalskörd används preliminär areal från DAWA.

Statistikens tillförlitlighet

Statistik i förändring

Skördestatistiken för potatis baseras numera på en riksomfattande postenkätundersökning till ett urval av potatisodlare med telefonuppföljning för ej inkomna blanketter. Uppgiftsinsamling per post ersatte 1999 SCB: s objektiva skördeuppskattningar med provtagningar i fält. Metodändringen gör det svårt att

direkt jämföra senare års resultat med resultaten fram t.o.m. 1998. Detta beskrivs närmare i dokumentet "Beskrivning av statistiken". En länk till dokumentet finns i avsnittet "Elektronisk publicering".

Medelfel

För att belysa den osäkerhet som finns i resultaten på grund av att beräkningarna grundar sig på uppgifter från ett urval av företag redovisas i tabellerna relativa medelfel för de skattade hektarskördarna och totalskördarna. I medelfelet inkluderas även effekten av andra slumpmässiga fel, däremot inte systematiska fel såsom bortfallsfel eller mätfel.

Bortfall

Vid 2005 års undersökning användes postenkät med telefonuppföljning för de enkäter som inte skickats in per post. Andelen bortfall i årets preliminära beräkning är 6,5 procent (80 undersökningsenheter) för matpotatis och för potatis för stärkelse 7,5 procent (14 undersökningsenheter).

Medelfel

Medelfelet anges i procent av den skattade skörden. Med hjälp av medelfelet kan ett konfidensintervall beräknas. För t.ex. en skattad hektarskörd för potatis på 35 000 kg/ha och ett medelfel på 1,5 procent (dvs. 525 kg/ha) kan man med liten felrisk (5 procent) säga att intervallet $35\,000 \pm 2 \times 525$ (dvs. 33 950 – 36 050 kg/ha) omfattar den verkliga hektarskörd.

DAWA betraktas i detta sammanhang som totalregister för grödarealer, vilket innebär att de procentuella medelfelen för hektar- och totalskörd blir identiska.

Övertäckning och undertäckning

Mellan tidpunkten för urvalsramens upprättande och undersökningstillfället sker förändringar i företagsbeståndet. Nystartade företag utgör undertäckning och företag som upphört eller inte odlar potatis utgör övertäckning. Från och med 2001 års undersökning används årets aktuella uppgifter om lantbruksföretag och arealer som underlag för urvalet. Detta medför att undertäckningen minskats till en marginell nivå. Övertäckningen beräknas i 2005 års preliminära statistik till 6,7 procent (83 undersökningsenheter) för matpotatis och 2,2 procent (4 undersökningsenheter) för stärkelsepotatis. I övertäckningen inkluderas företag som visar sig ha potatisodlingen utarrenderad, vilket just för potatis är tämligen vanligt.

Bearbetning

Uppgifterna registreras och granskas vid SCB. I samband med detta görs manuella och maskinella kontroller. Särskild granskning görs t.ex. när låga respektive höga hektarskördar redovisats. Vid behov tas förnyad kontakt med uppgiftslämnarna. Säkerheten i bearbetningsprocessen bedöms vara god.

Bra att veta

Från provtagning till intervjumetod och postenkät

Under mer än 35 år har objektiva skördeuppskattningar med provtagningar utgjort grunden för beräkning av skörden av spannmål och potatis. Med början 1999 infördes postenkät som insamlingsmetod för uppgifter om potatis. Skillnader mellan metoderna för insamling gör att jämförelser med tidigare år är svåra att göra.

Annan statistik

Preliminära uppgifter om åkerarealens användning i juni 2005 har redovisats i juni i Statistiska meddelanden JO 10 SM 0502.

Med skördestatistiken för en lång följd av år som underlag beräknar SCB normskördar. Med normskördar menas den skörd som man kan förvänta sig under normala väderbetingelser. Resultaten redovisas i juni varje år i Statistiskt meddelande, senast JO 15 SM 0501. Redovisning sker för skördeområden, län, produktionsområden och riket.

Elektronisk publicering

Detta statistiska meddelande finns kostnadsfritt åtkomligt på Jordbruksverkets webbplats <http://www.sjv.se> under Statistik & fakta samt på SCB:s webbplats <http://www.scb.se> under Jord- och skogsbruk, fiske.

Statistiska meddelanden inom området jordbruksstatistik trycks fr.o.m. 2002 inte längre upp för distribution. I stället för att prenumerera på tryckta Statistiska meddelanden finns det möjlighet att, vid varje tillfälle som officiell jordbruksstatistik publiceras, utan avgift erhålla ett meddelande om detta per e-post tillsammans med publikationen i pdf-format. De som önskar ingå i denna form av prenumerationservice skall sända en anmälan per e-post till gunilla.thorsell@sjv.se.

Enskilda exemplar av publikationerna kan erhållas som papperskopior till ett pris av 50 kr per exemplar. Dessa kan vid varje enskilt fall beställas från Marjatta Niemi tfn: 036 - 15 59 34, fax: 036 - 34 01 96, post: Jordbruksverket, 551 82 Jönköping, e-post: marjatta.niemi@sjv.se.

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i en särskild [Beskrivning av statistiken](#).

In English

Summary

This report provides the preliminary results of 2005 for the yield per hectare and total production of potatoes. The results are presented for counties, production areas and for the whole country.

The results are presented for table potatoes and potatoes for processing of starch. For the whole country, the yield per hectare for table potatoes is estimated at 27 930 kg and the total production is estimated at 618 000 tons. The corresponding figures for potatoes for processing of starch are 38 630 kg and 324 000 tons, respectively.

The results for 2005 were based on a mail survey with a sample of 1 240 holdings for table potatoes and a sample of 186 holdings for potatoes for processing starch.

The tables show the number of observations, the total and reduced yields per hectare in kg and total production in metric tons. Standard errors are also presented. Unharvested areas are shown in a separate table. As for the reduced yield, the yield per hectare is reduced for small, blighted and green potatoes etc. for table potatoes. The reduction for potatoes for processing of starch is made only for blighted potatoes. These reductions are made with standard values, derived from the objective potato surveys conducted until 1998.

When calculating the yields unharvested areas is taken into account, which lower the yield per hectare and owing to that also lower the production. The unharvested areas vary between years depending on the conditions during the growing season. The calculation of total production is based on the reduced yields and areas based on preliminary statistics from the administrative database for agricultural subsidies, DAWA.

The weather was wet and chilly in early growing season. The rainfall was excessive in some parts in the beginning of June. Other parts of Sweden had problems with dry conditions in July. The harvesting season had a very favorable weather giving less unharvested areas than normal.

Since 1960, Statistics Sweden has produced statistics for potatoes using an objective method based on probability sampling and physical measurements with samples taken from the fields. The method was changed 1999 to mail enquiries to a sample of farmers. At the same time methodological changes were also made. Due to the changes all comparisons between years before 1999 should be made with great caution.

List of tables

1. Table potatoes. Preliminary results 2005	8
2. Potatoes for processing of starch. Preliminary results 2005	9
3. Potatoes. Area not harvested. Preliminary results 2005	10

List of terms

Antal företag	Number of holdings
Areal	Area
Hektarskörd	Yield per hectare
Hela riket	The whole country
Län	County
Matpotatis	Table potatoes
Medelfel	Standard error
Obärgad areal	Area not harvested
Potatis för stärkelse	Potatoes for processing of starch
Produktionsområde	Production area
Rötskadade	Blighted tubers
Småfallande	Small tubers
Standardtal	Standard value
Total skörd	Total production